

S tématem této magisterské práce přišla diplomantka sama a oprávněně si jej prosadila navzdory mé počáteční skepsi s ohledem na translatickou výtěžnost z takového tématu. Ukázalo se však, že nelibivý, experimentální, překotným stylem psaný román bilingvního Stavariče přece jen dokáže nabídnout podněty k zamyšlení i pro translatickou teorii.

Už sám Stavaričův přístup k překladům vlastních děl je zajímavý. Přestože je bilingvní i „biliterární“ (v duchu Popovičovy definice), takže je k (auto)překládání vybaven nejlepším možným způsobem, vlastní díla překládat odmítá, třebaže jiné autory (české do němčiny) překládá. Jeho motivace tudíž není, jako např. u Františka Listopada (Špirk 2014), že by překlad považoval za něco méně hodnotného než vlastní tvorbu. Je si plně vědom metakreačního aspektu překládání. To vede diplomantku k vytvoření ne zcela ústrojného neologismu „sebe-nepřekládání“ (self-non-translation) v aluzi na *fenomén nepřekládání* (non-translation) J. F. Duarteho (2000), který se pro kontextualizaci translatického výzkum ukázal jako nesmírně plodný.

Práce se rodila velmi dlouho a bolestně. Dlouhou dobu trpěla obecnějším problémem diplomových prací na FFUK: studenti mají (nepochopitelně) zažitou představu, že závěrečná kvalifikační práce má část teoretickou a „praktickou“ (sic!). Pomiňme v této souvislosti, že práce na FFUK mají *praktickou* část naprosto výjimečně, tedy že se jedná o část *empirickou* (či, případně, *analytickou*). Kromě toho, že se tato neústrojná dichotomie pro – snad většinu – prací nehodí a jiných modelů existuje dostatek (např. IM(M)RaD), vznikají tak nutně a zákonitě práce, kde část první lze od druhé oddělit, aniž by kterákoli z nich došla újmě. Práce není kongruentní, tematicky se rozpadá, přechod je nepřirozený, bije do očí. Část teoretická má zhusta podobu studentských výpisků z odborné literatury, po níž následuje analýza, v níž byl student několik semestrů trénován. Problém tak nebývá primárně v empirické části, ale jednak v nepropojenosti obou částí a jednak v nečitelnosti teoretické části způsobené opakováním banalit a základních axiomů oboru. V duchu tohoto binárního zlořádu řadí diplomantka metodologické nástroje pod „teorii“.

Navzdory uvedenému diplomantka aktivně konzultovala, ponechala si dostatek času na přepracování a úpravy a nakonec předkládá práci, která je ústrojná, soudržná a přínosná. V teoretické části sice opět nakusuje zbytečně mnoho témat (normy, Skopos, metatexty, autopřeklad aj.) a jde spíše po povrchu, místo aby se jednomu zvolenému věnovala skutečně dopodrobna a předložila výsledky dnes aktuálních studií ke zvolenému konceptu (např. rešerší přes databáze BITRA, BTL apod.), ale zejména podkapitolku autopřeklad lze považovat za přínos i k teoretickým rozpravám o tomto konceptu.

Translatická analýza je zajímavá už tím, že překladatelka s autorovým svolením přesunula celý děj z Vídně do Prahy. Tento nezvyklý postup (jiným takovým, mně známým příkladem je přesunutí děje z Londýna do Berlína v prvním německém vydání románu A. Huxleyho *Konec civilizace*, něm. 1932) diplomantka umně analyzuje aplikací Popovičových posunů na makrostylistické rovině. Zároveň se vědomě a důsledně vystřihává axiologickým svodům. I tím splnila zadání školitele.

Preciznost práce prokazuje diplomantka analýzou souvisejících epitextů: recenzí a interview s autorem i překladatelkou. Ta dává vyniknout obtížnosti překladatelského úkolu, jehož se Denemarková nezhostila zcela se ctí. Volnost jejího překladu se netýká toliko makrostylistiky. Ovšem (bilingvní a biliterární) Stavarič překlad autorizoval, ba dokonce jej považuje za kongeniální. To, co by Kundera strhal jako vrchol překladatelské svévole, na niž překladatel nemá právo (srov. esej *Jedna věta*), považuje Stavarič za „kongeniálnost“. Je překladem, jak – coby metodologickou strategií – navrhuje Toury, skutečně cokoli, co společnost za překlad považuje? A dobrým překladem je pak to, co lidé (čtenáři, laici) mají za dobrý překlad? A má-li překlad imprimatur bilingvního autora, koho ještě zajímá, co stojí v originále? A co tohle všechno říká o stavu translatické pústoletí po jejím ustavení? Vytvořila si pro sebe niku ve veřejném prostoru? Zohledňuje její poznatky ještě někdo jiný než učitelé a studenti translatické? Tyto a mnohé další zásadní otázky při četbě práce vyvstávají na mysli.

Diplomovou práci předběžně hodnotím jako „velmi dobrou“, přičemž o celkovém hodnocení rozhodne obhajoba.

V Bruselu dne 6. 9. 2017

PhDr. Jaroslav Špirk, Ph.D.